

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниччя 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 ар.
в бюрі газет Л. Геровіца в
Чернівцях, уа. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділі і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковина“ находитъ ся в
Чернівцях (уа. Петровица
ч. 2.)

Оголошення приймає ся аз
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

БУКОВИНА

Народови правду!

(Молодіжи на розвину.)

Коли Прометей приніс людям огонь з неба, то приніс він їм небезпечний дарунок, бо в тім огні кували люди так само мечі, як і плуги. Хто нині хоче проповідувати народови правду, той робить не менше небезпечне діло. Він намагає ся дотеперішні звичаї і традиції нагнути до поступу, котрого наслідків не може передвидіти. Спершу він вагає ся, розважає, чи правда не має сьвітяти лише неможливим і вибраним людям, але відтак чує він, що се зовсім не залежить від его охоти чи неохоти, що далеко більша міць, як воля одного чоловіка, наказує рішучо: народови подавати правду! Всі теперішні нові змагання йдуть до того, щоби зламати систему опіки і проводу, під котрою люд тисячі літ спав. Тепер вже не йде о то, щоби лише на горішню поверхню людскости сьвітло сонця. Темний люд оживає помалу; знід сільських стріх аж до брам університетів лунає оклик: більше сьвітла! Оцей оклик повинен бути гаслом академічної молодіжи.

В чім лежить властива ріжниця в просьвітлі народній колись, а тепер? Головна ріжниця є мабуть не інша, лиш така:

1. Загальний обовязок посилення дитин до народних шкіл, які настали доперва

сего століття, розширив знанє читаня так, що тепер і пастухи се знають; а хоч неписьменних у нас ще й тепер дуже багато, то таки давніше і того не знали, що нині знають по селах і містах.

2. Загальний обовязок служби військової вириває кожного здорового паробка в самих найкрасних его літах зпоміж его окруження і через три роки він живе під иншими впливами, як перше на селі.

3. Вибірче право що кілька літ зворушує тепер села що найменше на місьця, а се зворушенє сягає тепер і під сільські стріхи, де перше того ніколи не бувало.

4. Новітні дороги, залізниця і т. п. перевозять з місця на місце різних людей різних вір і племен, перемішують їх посполу, а розкидаючи скоро часописи по цілм краю, розносять тим чином матеріал до думаня з великих міст на села.

Таких „дошками забитих і Богом забутих“ сіл, які давніше бували, вже тепер і на Русі не багато. А коли так, то старосьвітекий спосіб виховуваня людю вже тепер неможливий. Давніше хіба освічені люди сягали думкою поза свій повіт або край, а люд і півінтелігенція жили і думали так, як би поза своїм повітом або краєм не хотіли знати навіть своїх рідних братів. Такого вузкого провінціалізму учить дехто ще й тепер буковинський ру-

ский люд, забуваючи, що коли-б осягнув що в тім напрямі, то тим вчинив би народови велику кривду. Правда, що коли по провінціях є така заскорузлість, то держава має спокій; але й то правда, що в тім випадку селянин і півінтелігент не має своєї власної думки. Тепер же почуте спільности зі своїми і чужими людьми в других провінціях — почуте, яке доконче потрібно ширити, — розширює знанє півінтелігента і селянина та вирабляє у него певніші і справедливіші пересьвідчення, погляди на жите суспільне.

Розуміє ся, що пробудженє маси поступає помалу і неодностайно. Богато в тім напрямі зробили наші сьвященники в Галичині, а учителі на Буковині, богато в новітніх часах зробили і радикали в Галичині. То треба їм признати, хоч они не осягнули богато з того, що грімко і з зарозумілостю заповідали і обіцували. Отут повинна почати ся робота академічної молодіжи.

Політична партія може ширити правду лише до означеної границі. Она не має сили, щоби спокійно і поступенно виховувати люд. А проте виховувати люд хтось мусить, бо стан маси народної є менше-більше такий:

Давніша заскорузлість і втерті погляди, набуті навичкою, щезають і вже їх ніхто не потрафить наново зліпити до ку-

Дволичний сьвіт.

Оповідання

Л. Весткіржа.

(Даліше.)

Властиво він має рацію. Такою дурною була вона доси. Нині вперше вона того бачить. Гірше ніж з якою слугою з нею обходять ся, тяжше мусить вона працювати, ще менше єї за те дають, отже лиш плата — а плати вона не бере.

„Може гадаєш собі, зарібиш на то сором“, говорить далі Петро Галлер повільно. „Але-ж се зовсім неправда. Ми всі працюєм за заплату, всі, кільки нас тут є. Мелник не змєстє а я не брав би без заплати.“

„Не бери мені того за зле“, каже Ева покірно, „я ще не призначала ся до того.“

Але мелничка кривить ся. Недотена Петро готов що в ціну вбити дешеву єї слугу.

А Ганнес, як пішов собі уже Петро, просто таки й каже єї се в темнім ходнику вітрака, куда его мати післала Еву по муку. Его очи сьвітять ся як у kota на потемки, его віддих обвіває гранєю єї лице.

„Ось який, той Петро! Він не соромить ся! Гроші тобі давати, тобі — гроші.“

„А чому-ж би ні?“ каже Ева, що мусіла вже призначити ся не до одного такого, що далеко прикрініше, як згортати чесно зароблений

гріш. „Мені отепер якраз треба пару нових черевиків. Хіба шнєць дасть мені їх без грошей?“

„Як ти чого потребуєш, чомуж ти мені не кажеш. Ево?“

„Тобі?“ Вона сміє ся. „Не мала би кому?“

„Не віриш, що я рад би тобі все дати, Ево, все, чого забажаєш?“

„Але я від тебе нічого не хочу.“

Він держить єї сильно за руки. „А від чорнявого Петра береш! На три довгі дні ідеши до него, в его дім, і байдуже тобі, що зо мною за той час стане ся.“

„Препінь лишася Льоня, вона тебе потішати ме в твоім горю.“ Сі слова якось мимоволі вирвали ся єї з уст. Ганнес аж підскочив з радости, почувши се.

„Ти задрієна? Чекай же, тепер стану я на добре залицяти ся до тої фасолевої тички, аж в очах тобі пожовкне та позеленє, а мама в гадках вже різати ме руси на наше воєнє!“

Ева хоче вирвати ся єму з рук. Але годі; в лівій руці у неї мірка повна муки, як занадто стане пручати ся, то висиплє. Мусить кріпко держати.

„Ево! любя Ево! Коли-б ти хоть трохи мала серця до мене! Льоня і всі єї гроші мені десь! Чи ти мене ані трошки не любиш?“

Очи его миготять віжністю, голоє его піддешує як музика. Мов марєво яке вириває перед єї очима: Вона вже ніби собі мелничка, без веских мук і журби служниці; і старенький, хорий чоловік міг би відтак зійти із своєї кімнат-

ки, повної протягів, в котрій сидить з тривожною скропністю, міг би сидіти там в хаті разом з другими, на лавці коло теплої печи. Чому-ж не мала-б вона ханати ся сего? Вона не любить Ганнеса, але він добрий хлопець, легко буде з ним жити. А препінь якось вона отигає ся, нерішуча, а віддих єї жєне скоро.

В тім Ганнес обіймає єї напорою рукою, цілує єї. Вона кричить, перелякана, змішана мірка вилітає єї з руки, мука розсипає ся і вони стоять в хмарі, мов ті боги, одно лихо, що найпильше в такій хмарі, що їх побила — і в тій хвилі закрунула мелничка в ходник вітрака.

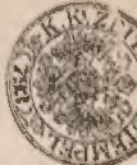
„Ево! Ево! Ти не гадаєш іти? — Ба, а се що?“

Ева не може і слова промовити, мука пре ся єї в горло, лежить на єї волосою, в єї віях, в єї бровах. Найрадше провалила-б ся під асфальт із сорому.

Але Ганнесови ходить язик як у млину. „Ева, зачепила міркою отут о острый вугол, дурний вугол. Ходи сюди, Ево, дам тобі иншої муки.“

„Так, так, острый вугол“, каже мелничка. Ева читає єї з лица, що вона в се не вірить.

Після сего не може вона єї вже вдовольнити. Так як би впучилась у Андертих, так тепер ганьбить і лає єї мелничка, і новий тон мішає ся до давної пісеньки: вона не може того стерпіти, се противить ся єї моральному чуттю, ворохобить єї серце аж до найглубшої глубини, як молоді дівчата гонять ся за парубками. При тім насилає вона Льоню, де лиш може, Ганнесо-

пи. Селянин чує тепер з різних сторін так багато рад і наук, що він їх не в силі стравити, передумати. Зпоміж них вибирає він то, що було найголоснішче, що чув найчастішче і що найлучше відповідає його матеріальним інтересам. В такий спосіб доходить він до свідомості, що вже пізнав правду, особливо коли орудує вже деякими фразами, деякою — так сказати-б — півосвітою, котра, розуміє ся, не багато варта. Оця півосвіта то найбільша перешкода в розвою має. Коли тільки себе спитаємо, чому наше селянство мимо своєї чисельності не може похвалити ся більшими успіхами, то все мусимо відповісти: наші селяни за мало ще мають поміж собою голов, котрі вже перебули щасливо пору фраз у своїх відомостях. Отже хто помагає до того, щоби більше людей з селянських шкіл пішло до вишніх шкіл, той додає масі сил до конечної борби. Отут повинна молодіж допомогти.

Що то значить, подавати народови правду? Чи то значить, подавати ему систему, одинцілий спосіб думання, н. пр. радикальну систему? Така система має свої добрі сторони і злі. Але взагалі має ся річ так, що подаване народови такої одинцілої системи лише так довго можливе, як довго якась група або партія має в монополію освіту народу. Коли народну освіту мають в руках священники, то виховане люду є клерикальне, коли радикали — то радикальне, коли москвофіли — то москвофільське. Коли-ж ті партії, кожда на свою руку, просвічують нарід, то очевидно систематичне виховане всего люду не можливе. Тому правдиві щирі просвітители народні повинні ставити собі за ціль, учити людей так, щоби ті поміж різнородними поглядами, нераз собі протівними, могли самі знайти собі дорогу, то значить, щоби людей навчити передовсім спосіб ясного і правильного думання.

Спосіб думання подавайте народови! У тих словах містять ся майже безконечна задача. Лише той зрозуміє, яка то тяжка задача, хто знає, як трудно навчити на-

віть нашу т. зв. інтелігенцію спосіб думання. А таки ми мусимо ставити собі за ціль, щоби з сеї півосвіти нашої інтелігенції і селян зробити дійсну освіту. Дійсна освіта навчить усіх того, що для низших верств суспільності дасть ся досягнути, а що єсть лише фантазією: она допоможе ті невправді скарги і жалоби селян, котрі звичайно менше знають, що їм бракує, ніж інтелігенція, замінити в розумно означені радя і внесення; дійсна освіта додасть передовсім сильної волі нашому народови, якої він не має. Бо сильна воля єсть лиш там, де знає ся ясно, чого хоче ся. Чим більше буде тої ясності, тим більше в народі збере ся енергії, котра загальний поступ посуне жвавішче наперед, ніж як тепер се діє ся.

Але як же ми можемо навчити люд спосіб думання? Ту нема иньшої ради, лише явля і щиро думати (говорити) перед людьми і з людьми. Лише коли ми рішимо ся, розповісти народови всю нашу власну борбу за правду, можемо ми ему духово прислужити ся. Коли-ж ми „для народу“ уживаємо иньшого спосіб писання і говорення, як для себе, то ми не заслугуємо, щоби нарід брав нас поважно. Не треба скривати і перекичувати того, що потребують знати „освічені.“ То давнішче так учили, а тепер уже той спосіб пора закинути. І его вже не в однім краю покинули. Нині знають і селяни, що й учені між собою сперечають ся о правду, — так на що-ж селян учити так, як би була лиш одна якась, правдива, патентована наука! Ні, нехай і селяни заглянуть у ті тайни науки, нехай бачать власними очима побоевнще духа, нехай зрозуміють ті страшні труднощі, які людскість мусить поборювати, щоби хоч о одну ступінь вище підняти ся. Нехай і они знають, що релігії, конфесії і напрями також поборюють ся! Оно так єсть, а коли так є, то і люд повинен се знати. Народови подавайте правду!

Для кого властиво працюють мислителі і ріжні слідателі? Чи они працюють

лише для своїх учених товаришів, чи таки й для тих людей, що їм хати ставили, що їм крісла робили, що їм папір складали і книги друкували? Чи они справді дають народови так багато, як дістають від него? Чи може й они тому винні, що там в низу ще такі мраки? Безпечно, они винні. Кілько учених працює для широких мас? На що в нас кладе ся більшу вагу: чи не на то, щоби ту верхню верству народу мов ті філі на ріці рушати, коли тимчасом спід лишаємо на ласку і неласку немічних товариств просвітних? Але щоби таких щирих людей, котрі би для люду впрост працювали, ми мали, на те росте в нас молодіж і від неї ми того мусимо жадати. Огненний стовп освіти мусить іти перед людом, щоби він перейшов гладко через небезпечне море, мов жиди.

Отже що повинен робити кождий, що вибирає собі науку за свій фах? Не мало і не багато: Нехай піде на село одно-друге, шукати людей не з тої верстви, з котрої сам походить, нехай зрозуміє духа вароду, а потім нехай піне так по руски, щоб се розуміли не лише самі учені, отак як наше москвофільське язичіє. Репіта прийде вже сама з себе. Але его почуте обовязку мусить ему казати: Моя духова робота належить всім моїм братам; народови правду!

Добра рада.

В *Народній Часовисі* читаємо: Читателі наші може вже й давно зміркували, що ми чомусь дуже не маємо охоти писати про руску політику та всіляких наших великих і малих політиків. Так єсть: дуже не маємо охоти. Во-дїмо писати, як робити гуляш, бо до того можна бодай знати, чого і кілька взяти і як; можна напевно знати, що як зробиш так а так, то вийде з того то а то, а руска політика то саламаха, до котрої не підбереш ні матеріалу ні сосу ні перцю, хіба вари воду — вода буде. — Се єсть причина, що ми держимось здалека від рускої політики, бо не хочемо домішувати і свого матеріалу до тої саламахи, котра замість робити смак, викликає лиш ще раз більші кваси, замість

ви на очі; властиво се цілком не потрібно, що вона єї насилає. Льоня їде вже сама. Ганнес аж липає до матери, аж липає до своячки. В Еві будить ся унір. Як би він був різкий, як би на него можна спустити ся і на его слово, тоді певно підняла-б ся вона борби, загніздила-б ся в млинні, мелничці на збитки. Чи-ж не бажала вона собі перше єї за невістку, єї „найрозумнішшу, найзручнішшу, найліпшу робітницю, найладнішшу дівчину на все село?“ Ну, — так пере-хвалена може єї сю ласку зробити.

Вечером перед винозборами, само коли Ева сама собі в своїй комнатці, летить вязанка сіна через відчинене вікно. Здивована обертає вона єї сюди-туди, мацає, аж там щось твердого, розтрясає, а там пара новісеньких черевиків. Єї то кляптом то студеною водою обливає. Дукавий нікчемник! Ледви глянув на ю через усі ті дні а між-тим — Але вона не хоче жадного дарунку від него! Другий платить, що вона собі заробить, то що иньшого. Вона вихляє ся з вікна, на дворі нема нікого. Коли вона кликати-ме, почує мелничка, як лишить сіно в комнатці, запигає ся Льоня, що то значить ся. То-ж ховає черевиків в свою скриню на сам спід під білизну, а сіно несе до стайні. Повернувши стає, хитає головою, усміхає ся, дивить ся в зеркало а відтак не може втерпіти, мусить черевиків взути. Пристали до ноги як вилітї. Се схлібає єї мимоволї. А все таки має Ганнес взяти собі назад свій дарунок, і вона собі вимовить, щоб єї жадних иньших дарунків не робив. Коли-б

лиш могла якось так зробити, щоб з ним в чотири очі поговорити. Але він показує ся аж при вечері, чинить ся зовсім невинним, носить ся з Льоною, що мати аж не чує ся з радости, дивить ся Еві просто в очі і навіть не червоніє ся. Се єї не подобає ся, що він так добре уміє грати комедію; єї самій так якось на серці як бідній грішницї. А в додатку мусить вона таїти ся, мусить бути мимоволї єго співвиновницею! Вона-ж прецінь не може єго прискаржувати у мелнички, — єго одишенського, що старає ся єї потїшити, відволіти вона в нещастю! Ні, сего вона не зробить! — Але завтра скоро світ мусить вона іти до Педдерсгайма.

Вона єго не побачить через цілі три дні, через цілі три дні будуть черевиків в єї скрині, через цілі три дні буде він думати, що єго дарунок прийнятий. Годї се змінити. Скоро єго самого де заздрить, то вже скаже ему без обвиняків, що вона думає. Трегій особі вона не звірить ся.

Досвіта Ева вже в Педдерсгайм і у Петра Галлера. Вона боляє ся, що Ганнесови прийде може на думку єї відіпровадити, але мелничка навмисне так пустила вітрак, що єї син не міг на крок відступити, ані навіть на стілько, аби Еві сказати „Будь здорова.“

На подвір'ю стовп вже віз драбнястий наладований потрібними путнями, кошами, цebraми; зверху бивав ся млинок виноградний, щось таке гейби млинок від кави, лиш що далеко більший, бо Петро був поступовець і витискав на

млинку свої грозна, замість щоб казати молоді-жи готими погами їх видоптувати. Служниця якраз давала людям юшку на снідане. Петро вира-гав коні, котрі нетерпеливо махали довгими хвостами.

Ева стала несміло, з клуночком в руках. „Добридень, Петро,“ сказала вона нарешті тихенько.

Він підвів очі і кивнув головою. „Здорова була, Ево. Там в хоромах то наші люди. На право є комора. Попойдж трохи юшки. Відтак можеш брати ся до свого діла.“

„Що-ж мені робити, Петро? Як тобі заряджувати?“

„Ну, та так, як ти заряджувала перед роком в домі твого батька. Чи вже-сь забула?“

„То ні. Але прецінь у кожного є свій спосіб“ — „А у Петра Галлера то ще таки зовсім особливий,“ додала вона собі в думці.

Він усміхав ся. „Я чував: нема понад спосіб Еви Гроскуртівної.“

Ева почервонїла як рак. „Та не потребуєш кпяти ся з мене.“

„Роби, як знаєш,“ кликнув він, видіз на віз, на котрий в тій хвилі вилізало шестеро вино-градарів, примощуючи ся як можна поміж путня-ми і кошелями. І при голосних окликах робітни-ків затуркотів віз з подвір'я.

Ева закрила руками очі, в котрі звільна під-ступали сльози. Як усе те нагадувало єї давні літні часи! Ніколи, ніколи вона вже не висла-

виходити організмови народному на пожиток, лиш здуває его і розсаджує.

Але іноді і найсвятійший чоловік не витримає би; хоч би й який завзятий, що постановив би собі мовчати, мусів би таки відозвати ся.

Як у нас робить ся політика, се звісно загально: без якоїсь вищої ідеї, без цілі, без плану. Вища ідея у нас — то бідкати вічно і нарікати на духу дою, на упосліджене, на противників і ворогів, на близьких і дальших сусідів і на весь світ, а вслід за тим перемелювати пусті фрази о патріотизмі, говорити о єдності, о консолідації, о всьляким можливим і неможливим сполученню партій і т. д., але самим заложивши руки не робити нічого і чекати, що-би готове само спало для нас. Ціль нашої політики — то вибори: як би тих, не дай Боже, не стало, то ми би й не знали, що жиемо на світі, ми би не знали, що ми, Русини — Русинами. А так бодай маємо якусь ціль жити політичного, есть до чого завязувати всьлякі товариства політичні. Та й плани нашої політики не аби які: беремось бити ворога і бемо з цілої сили — себе самих в лице.

Але вже найкрасше з цілої тої нашої роботи політичної виглядає лічне нарікане на роздори партійні. Порівняне з приповідкою о тім звівратку, що само дре мішок і... тут аж просить ся. Наші великі і малі політики добачують найбільше лихо в роздорах партійних, і ні один з них не хоче того видіти, не хоче того зрозуміти, що всьх людей годі поставити під одну міру, годі наказати всьм, що-би однаково дивили ся на світ божий, однаково ділали; їм не може то помістити ся в голові, що скоро ровиває ся жите політичне, то мусять конче творити ся і політичні партії, бо без них не буде того житя. Та годі. Наші великі політики сказали раз, що роздори партійні то найбільша біда, отже так і мусить бути. Малі політики тепер лиш заодно і собі то повтаряють за ними.

Припустім же, що і так би було, як кажуть наші політики, що партії політичні то найбільше лихо для руского народу. Коли-ж так, то на що партій, на що держати ся якоїсь партії або стояти на партійнім становищі?

Але вже аж смішно виглядає, коли на партійність і на партійні роздори нарікають люди, котрі самі не можуть і не хотять відступити від партійності і з цілою завзятістю держать ся єї самі та ще й других до того заохочують.

Що „Діло“ н. пр. стоїть на партійнім становищі, сего й оно само не заперечить, а що его партійність есть так сліпа і завзята, що єї перевеєшає хіба може ще лиш один „Галичанин“ (і то не о богато), о тім знає кож-

ти ме із свого власного обійста веселі громадики виноградарів, ніколи вже не збирали ме радісної подяки за добрий харч і щедрий грінш на могорич. Ніколи вже не побачить, як єї батько яснющим очом передічує бочки соку, що ними осейм їх обдарила, ніколи вже не ступати ме із із старанно загашеним світлом поміж довгими рядами бочок в винниці, в котрій чудний сок виноградарний мусував з таким гучним шумом, що чути було гон далеко через город.

Минуло ся! Минуло ся! Навіть на жалісні спомини не стало часу. Вона зложила свій клунок в хоромях у буток і почала з завзятєм краяти хліб і мазити маслом на другий свідачок, котрий служниця мала понести о девятій годині. Відтак ладила кіш на полуденок, краjala пласти шинки, варила яйця на твердо, не забула покласти соли до хліба і кілька яєжів. Таке же дві фляшки горілки запакувала і казала служниці понести три великі імбрики горячої кави, аби кров утримати горячу на листопадовому вітрі, що подував різко по високо розложених виноградарниках, бо люди лишали ся там через полудень, аби короткий день вихитиувати.

Майже дивним видалось Еві, що при тім усьм ніхто єї не приганяє ані стримує, ніхто ані словом не мішає ся, ніхто не ганьбить. Служниця не богата була на слова. Вона казала: „Так, Ево“ і „як гадаєш, Ево.“ Зрештою було тихо в хаті як в церкві. Оттак певно легко зібрати свої думки до купи, і робота аж

дий, хто читає ту газету. Отже і дивно і смішно мусить виглядати, коли сей орган виступає в ролі ментора і дає комусь науки, котрої сам не держить са. „Діло“ подаючи справоздане з радикального віча у Львові, каже зараз на самім початку, що віче се зробило фiasco, а відтак розписує ся широко над причинами того і кінчить словами: „Коли у нас в роботі народній буде класти ся в першій лінії вагу на партійність, а не на саму справу, то можна побоювати ся, що чим раз частійше будемо стрічати ся з такими фiascoми, якого зазнав радикальний комітет вічевий.“ (На недавних зборах львівської Селянської Ради не було й тільки людей, що на радикальнім вічу. — *Ред. Буковини.*)

Як то легко видіти дрібнесеньку скалочку в чужім оці! А „Діло“ як робить? Чи оно дуже кладе вагу на саму справу а не на партійність? Хіба може тим хоче закрити свою сліпу завзятість партійну, котра не дає ему добачувати самої справи, що дасть другому науку, що-би не клав ваги в першій лінії на партійність? Будьте ласкаві, зачніть-ко насамперед самі від себе, а тогди зможете сміло давати науку другим і будете мати більше права до того.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 18-го листопада 1896.

Академічна Громада, товариство руских академіків у Львові, відбула свої загальні збори минувшої неділі. Із справоздання уступившого видау довідуємо ся, що товариство мало в минушнім році доходу на 688-46 зр., а видатків на 680-69 зр. так що в касі остало ся 7-77 зр. Запозомоговий фонд виносить 409-27 зр. а з того позичено членам 274 зр. Бібліотека товариства числить 1.164 чисел в 1.531 томх, а 1.288 примірників. Однак в двоє тільки порозизчали члени з бібліотеки і не віддають, так що товариство рішило в сьм вигляді удати ся на дорогу судову. Часописий держало товариство 54. Новий виділ складає ся так: Головою став Сидір Голубович, слух. прав; заступником голови Володимир Гнатюк, студ. фід., бібліотекарем Стефан Томашівський, студ. фід., скарбником Михайло Лікевич, студ. прав; контролором Адольф Підлісний, студ. прав; писарем Іван Білик, студ. фід., виділовими Іван Макух, студ. прав; Остап Весоловський, студ. прав; Олекса Грабовський, студ. медицини; Олекса Барилук, студ. прав; заступниками виділових: Євген Косевич, студ. прав; Петро Гондас, студ. прав; Карло Чайківський, студ. прав; Гнат Кисель, студ. прав.

горіла. Як повернув віз, Ева була готова і з послідними виноградарями вийшла і собі.

З путнею на плечах ходив Петро помалу поміж рядами то в гору то в долину, тут і там хилиючи ся, аби виноградар міг в тоту путню спорожнити своє ведро повне грознів. Як вже була повна, ніс він єї аж по кінці виноградарника, де над великою боднею стояв млинок. Носити путню річ не легка. Тягарем яких двайцять пнят до пятадесять фунтів спадати нараз грозна в путню присилена ременими до плечей. Тоді треба кренко держати ся на ногах, аби нагла сила тягару не перевернула горілиць. Дужий чоловік годен се лиш кілька годин выдержати. Петрови була яєраз до лица тота робота. Як з каменя витесаний стояв він з своєю короткою дрюлькою в роті і звільна і без упины таскав свій тягар на своє місце.

Ева розділила зараз свої люди, двоє в перший ряд, двоє в другий, а двоє в третій. „Тепер глядіть, аби за богато не лишалось на дозі.“

Що лишить ся, се для бідних, але за богато не сміє лишати ся. Для того то вставала Ева від часу до часу і обзирала пообривані лози. Де найшла полишений виноград, там насварила. Притім кидала нишком око на Петра, чи ему се в лад, як вона робить. Але тот таскав свої путні і ніби зовсім не дивив ся, як вона дає порядок.

(Дальше буде).

Загальні збори руского акад. товариства „Січ“ у Відні відбули ся минувшої суботи. Головою товариства вибрано др. мед. Олександра Петровського, заступником голови студ. прав Романа Сембратовича; до виділу ввійшли яко члени: Володимир Загайкевич студ. прав; Іван Семанюк, студ. прав; Іван Саноцький, студ. прав; яко заступники виділових: Сильвестер Яричевський, студ. фід. і Гнат Воевідка, студ. лісної академії. Судиями мировими вибрані: др. Володимир Янович, др. Євген Левіцький і др. Осип Партицкий.

Презенту на опорожнену гр. пр. парохію в Сучавенх одержав о. Юрий Стрийк, сьвященник при кармім заведеню в Станіславові.

До дівочої школи в Кіцмані повинно, як нам доносять, учаняти до I-ої класи сто й кількадесят дівчат. Тимчасом є їх воєго ледво четверта часть, і то майже самі жидівські і польські, бо ледво з 10 православних руских. Предсідатель місцевої ради шкільної протоєрей Гомівка не напминає своїх парохіян, а староство не стигає кар, що нарастають на сотки. Таким способом виходить, але не людям, трояка користь, а то „дани“ показують тим ніби свою ласку, „хлопи“ не набирають розуму, а руска школа стає жидівсько-польською. Просимо звернути на се умисне занедбане увагу нашого посла і члена ради шкільної краюї, а небавом напишемо до „Буковини“ обпярійше всьлякі інтриги, які тут когть шайка безсовістних людей на шкоду народу.

Новий прояв в Чернівцях. Рідко коли викикали громадські вибори в Чернівцях такий великий рух, як тепер. Ми про се не писали би так часто, бо спеціально для Русинів, котрих головну силу становить провінция, ті вибори не суть першорядної ваги. Однак підчас агітації виявляють ся такі річи, що варто їм ближше приглянути ся. Ми вже споминали о тім, що Волохи старають ся з'єднати собі одну часть жидів, хоч доси се-старане не мало значних результатів. Та вже саме те, що в таборі жидів настав роздом, готово з часом пановане лібералів в громадській раді вкоротити. Означало би се упадок лібералів, який ми бачимо в західних краях. Однак ми таки виразно зазначаємо, що сьм разом після дотеперішнього стану ліберали побідять при виборах, бо злучили ся ще з Русинами і Поляками. До того долучує ся тепер ще один важний прояв. Ого доносять, що урядники, котрі вибирають в другім і першім колі, мають зорганізувати ся, вибрати особний комітет і ставити своїх самостійних кандидатів. Урядники іменно незадоволені з дотеперішньої господарки громадської. Ну, се невдоволене має свою причину, і ми на се вказували з своєї сторони досить часто. Але заходить важне питане: чи справді всь урядники охочуть згідно поступати? Преймь між урядниками є великі різниці національні і політичні, так що безперечно мусіло би прийти до спорів. Кажуть, що при іменованю кандидатів урядники мали-б на увазі також право поодиноких народностей. Не беремо ся пророкувати, чи удасть ся така організація урядників. Коли-б однак она здійснилась, то в такім разі заважуть урядники рішаючо в другім колі, а мати муть також великий вплив при недалеких виборах до ради державної. А се був би новий і дуже значучий прояв в Чернівцях.

Фахова школа для виробів з дерева в Кімполонзі. Саме тепер вийшло справоздане урядви тої школи за рік 1895/96. Школу отворено дня 5-го листопада 1895 р. теоретичною наукою, а коли надійшли знаряди, то розпочала ся також практична наука. В школі були фахові відділи для столярства будівничого і меблів, для будови мешкань, для токарства, різьбярства і плетени кошків. Науки о будові млинів не можна було розпочати задля браку фахового учителя. З початком шкільного року було 27 учеників, з них виступило 5, так що при кінці року було 22 учеників. Вчили один управитель і п'ять учителів. Буковинський сойм уділив шістьом ученикам стипендію по 50 зр.

„Православна читальня“ в Кайводній відбула 27-го м. м. під протекторатом „унія та“ Матковського головні збори, на котрих „маладець“ Іван Савчук відчитав справоздане, уложене во-

дохом Менгою на язичію, гіднім „Православної Буковини“, де оно й відпечатане. В тім то „отчет“ знаходять ся й уступ (мабуть в честь гостя) про „веночагъ-проходимцевъ.“ На доказ, що читальня не бавить ся політикою, згадав Савчук про похід „сверхъ 10 человекъ подъ предводительствомъ о. Іоана Менги“ на мертвецький великдень „Народной Рады“, до котрої заохочував випускати.

По улицах небезпечно тепер ходити в Чернівцях, бо ми поступили вже так далеко, що стріляють з револьверів на прохожих, мов би то було в анархістичній Франції. От в понеділок вечером ішов грайзлерник Яків Гіассер рускою улицею; параз гукнув вистріл з револьвера і Гіассер впаав на землю ранений в діве ухо. Хто то той мисливець на люди, доси не вислідива напад славна поліція.

Пімістив свою жінку. В Привороках, селі серетського повіту, вдарив Іля Странський сокирою Танаєка Гайсюка так сильно в голову, що Гайсюк по тяжких муках до чотирьох тижнів помер. Вчора відбула ся против Странського карна розправа. Він толкує ся тим, що Гайсюк вдарив его жінку, отже він хотів пімістити свою жінку, ну і вдарив сокирою Гайсюка в голову. Суд засудив его на чотири роки тяжкої в'язниці.

З черновецького театру. В четвер відіграють в друге оперу „Фавст.“ В п'ятницю театр замінений задля проби до опери „Травітта.“ В неділю пополудни відіграють „Чарівницю на камені.“

Телеграми „Буковини“.

З дня 18-го листопада 1896 року.

Відень. В бюджетовій комісії веда ся нарада над бюджетом міністерства торгівлі. Міністер Глянц обговорив справу каналів Дунай-Одра і Дунай-Молдава-Лаба. Перший канал буде коштувати 95 мільонів, а другий 106 мільонів. Міністер надіє ся, що удасть ся зробити торговельну умову з Болгарією.

Відень. Адміністративний трибунал відкинув зажалене М. Маєра з Серету против міністерства фінансів в справі особного податку від шинкування горячих напійків.

Триєст. Тут від двох днів лютить ся страмна буря, так що кораблі не можуть виплисти на море.

Берлін. В німецькій парламенті веда ся нарада над інтерпелляцією в справі поєдинків і випадку Брізевиці. (Офіцера Брізевиці образив один цивільний чоловік, а за се проколов его офіцер шавлею, так що той згинув. Брізевица засуджено лише на 4 роки в'язниці без страчання ранги.) Канцлер кн. Гогенцоллерн заявив, що пра-

вительство приготує закон для обмеження поєдинків. Коли офіцери мають рішати якусь гонорув справу, то не мусить прийти до поєдинку. — Міністер війни Гоглер заявив, що Брізевица не мав ніколи кари і не був схильний до бійки. Коли хто нападає офіцера, то сей мусить боронити ся. Убитий Сінман був дуже сильний і вже не раз нападав людей. Промова пос. Мункля була підбурююча. Президент парламенту відпер сей невластивий вираз міністра. Розправу відложено до четверга.

Рим. Парламент скликаний на день 30-го с. м.

Париж. Парламент прийняв 297 голосами против 238 закон, котрим змінює виборчу ординацію до французького сенату. Тепер будуть сенаторів вибирати безпосередно і тайно.

Царгород. Осібний судовий трибунал, що мав судити справу розрухів дня 26-го вересня, засудив вірменського єпископа з царгородського передмістя Гаспін, котрий підчас розрухів в Царгороді не був, на смерть. Касаційний трибунал потвердив засуд вірменського єпископа Білгіса на смерть за розрухи з минулого року.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одинокє руске товариство аскураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Виресль. Митр. і Преосв. Еп. Ординариати всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогох і будинках против шкідливих вогнів за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожежі, а договори заключені з першими Товариствами контрааскураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми

Поліси „Дністра“ приймає банк Красний у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористивніші умови і видає поліси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, створене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третіх лиць вклади до опростовання по 5 процент. Гваранції цілковита. Уділь по 60 корон. Позички уділяють ся тільки власителям реальностей, вілних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтігає ся десята часть на уділ.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Шкільні повідомлення

(руські)

SCHULNACHRICHTEN

(німецькі)

в на складі в друкарні

„РУСКОЇ РАДИ.“

Просимо ви. учителів о ласкаві замовлення.

ВАЖНЕ

для кожного, головню для всіх П. Т. урядів, торговельників і ремісників, бібліотек, студентів і приватних людей є повідомлене, що існуюче тут уже від багатьох літ, на красній виставі в Чернівцях 1896 р. визначене почесним призначенням

ЗАВЕДЕНЬ ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ

Кароля Кобжинського і Еміля Канюка

тепер через набуте найновіших машин, писем і аплічних знарядів значно побільшило ся і тому свій локаль перенесло на вулицю ратушну ч. 12, другий вхід також від вулиці Лейбової ч. 11.

Заразом приступив довголітний фаховець, пан Еміль Канюк яко співзаклад сего переплетничого заведення і тепер оно зможе під новою фірмою

—о Кароль Кобжинський і Еміль Канюк о—

з виразним персоналом всі фахові роботи, як: опрацювання книжок, роботи галантирний, друк на етикетках до вінілів, окресу до галтовань, ручних робіт і т. д. для П. Т. урядів, шкіл, бібліотек і приватних людей по найнижчих цінах як найліпше і як найкорше доставляти.

Просимо о ласкаві замовлення

з поважаням

8—10

Кобжинський і Канюк.

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удієть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вусоди, а употреблені, що добре удержані почавши від 20 ар. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому.

З поважаням

В. Данилевич,

жешиндєт у броварі Штатинєра в Чернівцях, при ул. Гоголівій ч. 91.

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и			Відходять	П о ї з д и		
	поспільні	особові	мішані		поспільні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	651	1028	550	347	941	1029
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000	523	1203	717	1048
3 Новоселиці, Садагури			1113	950			430
							621

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час різнить ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залізницях є 12 год., то на львівському годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецьким 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає Осип Маковей.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканіча.